

До
г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
44-ТОТО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ № 15
ВХ № ДГ-837-00-13
ПОЛУЧЕНО НА 23.05.2018

12.59 ДБ

До
г-н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И
ПРАВТА НА ЧОВЕКА НА
44-ТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

До
г-жа МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ НА
44-ТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

До
г-жа МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА НА
44-ТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Копие
г-н ЕМИЛ ВЕЛИНОВ
ДИРЕКТОР НА
ДИРЕКЦИЯ „ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯ“

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

от ОБЕДИНЕНИ ЕВАНГЕЛСКИ ЦЪРКВИ В БЪЛГАРИЯ
ЕИК 131164696, със седалище: гр. София, ул. Солунска № 49,
представявано от Румен Борджиев – председател на УС

Относно: законопроекти за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията, внесени съответно на **04.05.2018г. с входящ № 854-01-34** от народните представители ЦВЕТАН ГЕНЧЕВ ЦВЕТАНОВ, КОРНЕЛИЯ ПЕТРОВА НИНОВА и МУСТАФА САЛИ КАРАДАЙЪ и на **09.05.2018г. с входящ № 854-01-35** от народния представител ИСКРЕН ВАСИЛЕВ ВЕСЕЛИНОВ и група народни представители.

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

В Сдружение ОБЕДИНЕНИ ЕВАНГЕЛСКИ ЦЪРКВИ В БЪЛГАРИЯ (ОЕЦ) членуват 12 протестантски вероизповедания, от името на които изразяваме следното становище относно внесените в деловодството на Народното събрание законопроекти за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията, както следва:

- на **04.05.2018 г. с входящ № 854-01-34** от народните представители ЦВЕТАН ГЕНЧЕВ ЦВЕТАНОВ, КОРНЕЛИЯ ПЕТРОВА НИНОВА и МУСТАФА САЛИ КАРАДАЙЪ, който за краткост ще наричаме „първия законопроект“;
- на **09.05.2018 г. с входящ № 854-01-35** от народния представител ИСКРЕН ВАСИЛЕВ ВЕСЕЛИНОВ и група народни представители, който за краткост ще наричаме „втория законопроект“.

В началото считаме за необходимо да напомним, че в тази сфера е вече постигнато обществено съгласие, материализирано в Основния закон, според който вероизповеданията са свободни и независими от държавата (чл. 13, ал. 1 и 2 КРБ), свободата на съвестта, на мисълта и на избора на вероизповедание и на религиозни или атеистични възгледи е ненакърнима (чл. 37, ал. 1 КРБ), не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на религиозен признак (чл. 6, ал. 2 от Конституцията).

Следователно, правото на вероизповедание е едно абсолютно основно лично право, непосредствено свързано с интимния духовен мир на човешката личност, и поради това представлява ценност от висш порядък. Тази характеристика на правото на вероизповедание определя не само възможните правомощия при упражняването му, но очертава и цялостния правен режим, регулиращ тази сфера.

Така, пределите на реалното му упражняване са строго и изчерпателно установени в Конституцията (аргумент от разпоредбата на чл. 57). Недопустимо е тяхното разширяване било със закон или по тълкувателен път. Така, съгласно чл. 13, ал. 4 от Конституцията религиозните общности и институции, както и верските убеждения, не могат да се използват за политически цели, а съгласно чл. 37, ал. 2 свободата на съвестта и вероизповеданието не може да бъде насочена срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала или срещу правата и свободите на други граждани.

Допълнително, напомняме, че съгласно параграф 2 от член 9 ЕКПЧ: „Свободата да се изповядва религия или убеждения подлежи само на такива ограничения, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество в интерес на обществената сигурност, за защитата на общественения ред, здраве и морал или за защита на правата и свободите на другите.“

Повторно Ви обръщаме внимание, че що се отнася до оценката на понятието „необходими“ в решението си от 13.08.1981 г. по делото *Y., J. and Webser v T. U. K.*, арр. №7601/76; 7806/76, т. 63, като се позовава на предходна своя практика Съдът по правата на човека сочи, че „плурализмът, толерансът и търпимостта са отличителни белези на „демократичното общество“. Въпреки че индивидуалните интереси трябва понякога да бъдат подчинени на груповите, демокрацията не означава просто, че възгледите на мнозинството трябва винаги да надделяват: трябва да бъде постигнат баланс, който да осигурява справедливо и подходящо третиране на малцинствата и избягване на всяка злоупотреба с господстваща позиция“, както и че всяко ограничение на правата, гарантирани от конвенцията, трябва да бъде пропорционално и да преследва легитимна цел.

Това са пределите на възможните ограничения. Нищо повече! Същевременно в същността си и двата законопроекта съдържат ограничения.

Прави впечатление, че мотивите към законопроектите са твърде общи и песеливи до степен такава, че от тях не може да се изведе заключение за конкретно преследваната легитимна цел на предложените ограничения, нито да се извърши преценка пропорционални ли са те, още по-малко постигат ли баланс в смисъла на соченото решение.

Липсва и анализ на положението в момента. Вносителите не сочат по какъв начин и дали въобще съществуващото в момента положение влияе негативно върху националната и обществена сигурност, морал и обществен ред, евентуално върху кои от елементите им; не става ясно нито по какъв начин, нито дали изобщо се увреждат обществените отношения в този смисъл. Ето защо не може да се изведе извод, че предложените ограничения ще доведат до промяна в обстоятелствата или ще представляват гаранция досежно националната сигурност и установения в страната конституционен ред.

Ето защо липсват мотиви по въпроса необходими ли са предложените ограничения, какви са причините за налагането им, какви са целите, които се поставят, какви са очакваните резултати и пр., съответно, не може да се изведе и извод за пропорционалност. Не може да се извърши и преценка относно баланса, който трябва да се постигне в контекста на чл. 9, пар. 2 ЕКПЧ.

Отделно от това и на самостоятелно основание, от чисто формална страна, не е спазена и разпоредбата на чл. 28, ал. 2 от ЗНА, съгласно която следва да се приложат мотиви към проекта на изменение на нормативния акт, като мотивите следва задължително да съдържат причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и другите средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; и анализ за съответствието с правото на Европейския съюз.

I. ОТНОСНО ПРЕДЛОЖЕНИЯ НОВ МОДЕЛ НА ФИНАНСИРАНЕ

1. По своето същество предложението представлява рестриктивен модел на финансиране спрямо евангелските вероизповедания.

Същите няма да получават държавна субсидия, каквато се предвижда да получават други вероизповедания, а даренията ще бъдат силно ограничени. На практика предложените рестрикции ще влошат рязко положението на вероизповеданията ни, като ще ги лишат от основни източници на финансиране, необходими за съществуването и дейностите ни.

Каква е легитимната цел, която може да се преследва с модел, който да има такъв резултат? Просто няма такава! Аргументи, свързани с национална и обществена сигурност нямат нищо общо с нас. Може да се каже, че предложеният модел на финансиране няма легитимна цел, но ще има негативен резултат, с който не можем да се съгласим

2. Законопроектите не са съобразени с обективни резултати:

Една от тях е обстоятелството, че вероизповеданията, макар и регистрирани според българския закон, са наднационални и представляват част от общи международни структури. Те имат общ живот и финансиране. В този смисъл е немислимо регистрираните у нас религиозни институции да бъдат отделяни от европейското им и световно тяло, към което принадлежат. Макар и законопроектите да няма преки разпоредби в този смисъл, предвидените изменения по отношение забрана за финансиране на служителите със средства от чужбина, силно ограничените възможности за дарения и невъзможност за обмен на свещенослужители, които да работят у нас, ще имат такъв резултат. Не са налице мотиви, но и липсва каквато и да е житейска и юридическа логика за постигане на подобен ефект.

Още повече, че изкуствено отделяне на българските вероизповедания от техните църковни наднационални структури не може да постигне реален ефект, а е и абсолютно недопустимо в условия на правова държава дори да се мисли за подобно нещо.

3. По отношение на субсидиите:

Ние не сме изразявали претенции за финансиране чрез държавни субсидии. Тъкмо напротив, считаме, че финансирането на религиозните институции от държавата, въвеждането на изисквания със закон относно бюджетни пера, ред и допустим размер на средства за получаване и разходване, определени максимални размери на възнаграждения на свещенослужители и пр. представлява отклонение от принципите за свобода и независимост на вероизповеданията. Категоричната ни позиция е, че държавата следва да е отделена от църквата.

Въпреки това считаме, че предложеният модел и въвеждането на праг за финансиране на вероизповеданията поставя същите в неравнопоставеност.

Съществуват различни модели на финансиране. В някои европейски държави свещенослужителите получават възнаграждение от държавата, в други вярващите отделят т. нар. църковен данък.

Към настоящия момент евангелските вероизповедания се издържат от дарения, които вярващите отделят от своите доходи, както и от дарения от чужбина. Ежегодно се предвиждат скромни по размер бюджетни средства чрез Дирекция „Вероизповедания“, но без ясни правила.

Предложеният модел се явява несправедлив и в явно противоречие с интересите на евангелските християни, тъй като:

- Всеки евангелски християнин дава дарение, което отделя от своя собствен доход, за което не получава данъчно облекчение.
- Дарението се дава след облагане на дохода.
- В резултат, ако се приеме предложеният модел, евангелският християнин ще трябва да издържа с държавна субсидия други вероизповедания чрез данъците си, отделно от това ще дарява на своето вероизповедание.

Ето защо считаме, че е справедливо и в обществен интерес всички дарения за християнски вероизповедания, извършени от български граждани или от доход, получен в България, да бъдат освободени от данък общ доход, поради което

ПРЕДЛАГАМЕ даренията към вероизповеданията, извършени от дарители – български граждани или граждани, получили доход от източник в България, да бъдат освободени от данък общ доход.

Можем да подкрепим предложението с

ДОБРА ПРАКТИКА на други държави – членки на ЕС, като Германия, например, където още постъпвайки на работа, гражданинът има възможност да декларира към кое вероизповедание желае да му се удържа и внася 10 процента от дохода (десятькът), като работодателят служебно прави това вместо него и тази част от трудовото му възнаграждение е освободена от данъци.

Считаме сочената добра практика като приложима и напълно в унисон с мотивите за прозрачност на финансиране на вероизповеданията, но така също и като своеобразно признание от страна на държавата, че именно вероизповеданията, изповядващи традиционните християнски ценности, станали основа за обединението на народите в Европа след Втората световна война, са онези, които са в основата и на нашата национална култура и обществен морал, които желае да стимулира.

4. По отношение на даренията от чужбина:

Предложението е даренията от чужбина:

- да са целеви,
- с изрично определен кръг цели,
- при разрешителен режим,
- приложим не за получаването, а за извършването на дарението,
- Дирекция „Вероизповедания“ да дава разрешение за извършване на дарението.

Сочим следните възражения:

- липсват обективни критерии, с които Дирекцията да се съобразява,
- липсва уредена процедура,
- липсват срокове за произнасяне на административния орган,
- липсва възможност за съдебен контрол.

Отделно от това,

- Даренията не може да бъдат ограничавани с каквато и да е санкция на държавата – дарението по своето естество представлява облигационна сделка, за която е достатъчно страните по нея да изразят съгласие.
- Предвижда се даренията да се извършват след разрешение от Дирекция „Вероизповедания“. Следователно, разрешението ще трябва да предхожда не получаването на дарението, а неговото изначално извършване. Как ще

може да се даде разрешение, което да съответства на условията по една бъдеща дарителска сделка? Нека си представим процедурата – Още при искането на разрешението ще трябва да се даде описание на параметрите на бъдещото дарение, т. е. да бъдат представени съществените условия на окончателното дарение. Това положение обаче е в колизия с естеството на дарението като облигационна сделка. Съгласно чл. 226 от Закона за задълженията и договорите „Обещанието за дарение не произвежда действие“, поради което предварителен договор за дарение е правно нищо. Това е така, тъй като „С договора за дарение дарителят отстъпва веднага и безвъзмездно нещо на дарения, който го приема“. Касае се за институт с хилядолетна история, уреден по идентичен начин във всички правови държави, включително и у нас. Ето защо разрешителен режим за извършване на дарение е недопустим.

- Предвижда се дарението да е целево, при това само ако целта е в обхвата на изрично посочените в проектозакона цели. Очевидна е юридическата колизия с основни положения, посочени по-горе. Какво ще стане, ако дарението е извършено и не е целево? Или ако целта е различна от упоменатите? Как наши протестантски вероизповедания можеха да извършат дейностите по изхранване на бежанците на южната ни граница в период от около месец, когато това се налагаше поради неуредици в процедура, свързана с възлагане на услугата чрез обществена поръчка, ако това ограничение действаше тогава? Или как щяхме да сключим договори с медицински персонал, който да положи медицинска грижа за тях в също такъв период? И какво ще стане, ако дарението бъде извършено без разрешение? Няма да бъде допуснато за разходване в България ли? И какво ще е основанието? А какво ще е обяснението пред дарителя? Или пред другите държави – членки на ЕС?
- Ограничаване на даренията влиза в конфликт с европейското законодателство, материализиращо фундаменталния принцип за свободно движение на капитали. Единствените обосновани ограничения по отношение на движението на капитали като цяло, в това число движението в рамките на Съюза, са посочени в член 65 от ДФЕС. Те включват: i) мерки за предотвратяване на нарушения на националното законодателство (а именно в областта на данъчното облагане и разумния надзор по отношение на финансовите услуги); ii) процедури по деклариране на движението на капитали за статистически или административни цели; и iii) мерки, които са оправдани от съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност. Каква компетентност има Дирекция „Вероизповедания“ относно което и да е от посочените? Отделно от това ограничението е винаги конкретно, когато във връзка с конкретни обстоятелства компетентният орган констатира наличие на някои от предпоставките за ограничение. В случая ограничението се въвежда със закон, по отношение на всички, без оглед на конкретните данни.

- Фактът, че за извършване на дарение се изисква разрешение от Дирекция „Вероизповедания“, сам по себе си опровергава аргументите, свързани с необходимост от национална и обществена сигурност. Дирекция „Вероизповедания“ няма компетентност в тази сфера. Следователно, от гледна точка на сигурността ще е все едно дали Дирекцията ще даде разрешение или не. Разрешителният режим няма да има никакъв ефект спрямо сигурността, но ще има тежки последици за нас.
- Не на последно място, разрешителният режим се явява нова и необоснована административна тежест, която винаги представлява предпоставка за корупционни действия.

5. По отношение на духовните училища:

Правото на образование и правото на вероизповедание са основни права. Ценността на основното право се изразява и в това, че всеки може да го упражни.

Проектозаконите предвиждат ограничаване на възможността всяко вероизповедание да открива свое училище и да има висше училище, което да издава дипломи. По този начин ограничението се разпростира и върху всеки, който желае да получи образование в наше училище и да получи диплома.

Ние не разбираме логиката на това ограничение. Липсват и мотиви, поради което сме силно затруднени да дадем становище.

Единственото, което можем да направим при това положение, е да заявим категоричното си несъгласие с предложението, в което освен дискриминиращ ефект долавяме и отклонение от базисни демократични принципи.

6. По отношение на внесеня законопроект на 09.05.2018 г. с входящ № 854-01-35 от народния представител ИСКРЕН ВАСИЛЕВ ВЕСЕЛИНОВ и група народни представители:

По своето същество законопроектът възпроизвежда предложенията, внесени в 43-тото Народно събрание на 20. 07.2016 г. с входящ № 654-01-95 от народния представител Волен Н. Сидеров и група народни представители, на 21.07.2016 г. с входящ № 654-01-96 от народния представител Валери С. Симеонов и група народни представители, и на 28.07.2016 г. с вх. № 654-01-99 от народния представител Валери С. Симеонов и група народни представители.

Ние сме взели отношение чрез внесено писмено становище по предложенията, което изцяло поддържахме. За икономия няма да го възпроизвеждаме, но ще помолим да го съобразите.

В заключение изразяваме надежда, че предложените законопроекта няма да бъдат допуснати до обсъждане поради липса на мотиви, съобразно чл. 28, ал. 2 от ЗНА, евентуално, в случай че бъдат допуснати, очакваме да бъдат взети предвид изложените възражения, аргументи и нови предложения.

Отделно от това, моля да вземете предвид, че в случай че законопроектите бъдат допуснати, ние **желаем да участваме в обсъжданията в съответните комисии чрез наши представители**, които очакваме да допуснете. Ще ги посочим поименно веднага след като получим от вас известие.

Оставаме на разположение за дискусия по направените от нас предложения.

С уважение:

пастор Румен Борджиев
Председател на УС на ОЕЦ в България